

ISTORIA MODERNĂ A ROMÂNIEI PREZENTATĂ ÎN MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE

ELENA POPESCU PĂLÂNCEANU

Realizarea secției de istorie modernă din MUZEUL DE ISTORIE AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA reprezintă rodul unui efort susținut și al muncii desfășurate cu competență și simț de răspundere în decursul mai multor etape, finalizate prin punerea în valoare, în cadrul celor **nouă săli de expunere care însumează peste 1200 m.p.**, a unui număr de cca **2 000 piese muzeistice**, mărturii emoționante și elocvente ale trecutului de luptă al poporului nostru. Stăruitoarea activitate de cercetare întreprinsă în acest sens de colectivul secției, ca și consultarea unor specialiști de prestigiu în problemele epocii respective, au urmărit redarea științifică a realității istorice, sintetizând — de pe pozițiile ideologiei marxist-leniniste — procesul luptei de eliberare socială și independență națională care a avut loc în patria noastră de-a lungul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea.

După ampla muncă din anii 1969–1970 de investigații și depistare a valorilor muzeistice existente în principalele muzee din țară, în arhive și biblioteci sau în unele colecții particulare și întocmirea fișelor de evidență pentru piesele de importanță națională¹, a urmat selectarea celor mai semnificative obiecte și documente și clasarea acestora pe probleme esențiale și subproblemele reieșite din tematica de principiu a secției, parte integrantă a tematicii întregului muzeu, cu enunțarea materialelor concrete, în expunerea cărora s-a ținut seama atât de cerințele de ordin științific, cât și de spațiul expozițional repartizat.

În alcătuirea tematicii de detaliu, membrii secției au adoptat ca principiu de bază prezentarea evenimentelor istorice în desfășurarea lor cronologică, cu sublinierea deosebită a celor mai de seamă momente, înfățișarea culturii materiale și spirituale a poporului român în legătura sa firească cu dezvoltarea naționalităților conlocuitoare și în contextul vieții internaționale, respectarea riguroasă a adevărului istoric, pornind de la analiza și interpretarea științifică a realității obiective.

*„Valoarea unei istorii cu adevărat științifice — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă, constituind astfel o oglindă a conștiinței de sine a poporului, a claselor, înmănușind experiența de viață și de luptă a maselor și a conducătorilor”*².

Acastă tematică, îmbunătățită în urma discuțiilor sale la sfârșitul anului 1970 în Subcomisia de istorie modernă³, a stat la baza proiectului grafic realizat de I. S. Decorativa, în strînsă colaborare cu

¹ La această operațiune, întreprinsă de colectivul de organizare al Muzeului de istorie al R. S. România, constituit la sfârșitul anului 1968 și începutul anului 1969, pentru problemele privind istoria modernă au participat inițial trei tovarăși — Gheorghe Vilcu, Elena Popescu-Pălâncănu și Ion Ilinciu (redați în ordinea venirii în colectiv), cărora s-au adăugat ulterior, în a doua parte a anului 1970, încă trei tovarăși — Constantin Iliescu, Barbu Aurel Pandele și Maria Stan.

² N. Ceaușescu, *România pe drumul dezvoltării construcției socialiste*, vol. I, Editura politică, 1968, p. 338.

³ În Subcomisia de istorie modernă, prezidată de prof. Constantin C. Giurescu, care a discutat tematica secției, au activat prof. Vasile Maciu, conf. Ion Ardeleanu, dr. Dan Berindei, dr. Cornelia Bodea și dr. Vasile Netea.

Piatra litografică realizată de P. Mateescu în 1848, reprezentându-l pe generalul G. Magheru

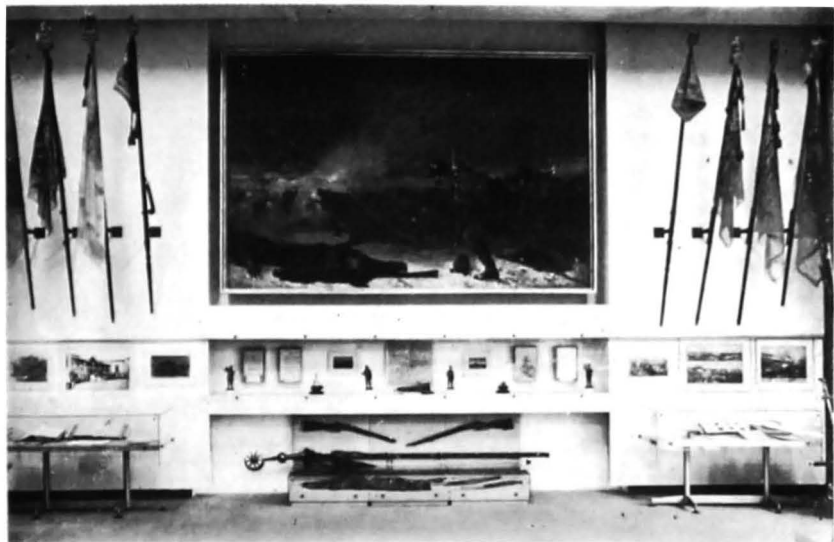
reprezentanții secției. Spațiul de expunere de care a dispus secția de istorie modernă a permis tratarea unor evenimente importante din istoria patriei noastre — Mișcarea revoluționară din 1821, Revoluția de la 1848 în țările române, Unirea Principatelor, Cucerirea independenței de stat a României — în săli special consacrate; în cadrul fiecăreia, unul dintre pereți a fost transformat în punctul de greutate al temei respective, pe el concentrându-se un număr însemnat de exponate reprezentative atât ca valoare istorică, cât și estetică. În alte situații, când nu a existat posibilitatea organizării unor săli dedicate anume problemelor ce urmăream a fi subliniate, s-a recurs la crearea unor „momente” care, prin mijloacele muzeografice folosite în redarea lor și prin locul pe care îl ocupă în ansamblul sălii, se detașează net de celelalte fapte istorice prezentate. Este cazul tratării Răscoalei din 1907 în cadrul sălii România la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea și a Făuririi statului național unitar român (1918), în sala România în anii 1914—1921.

În ultima lună a anului 1970 și în primele luni ale anului 1971 a avut loc acțiunea complexă de preluare a materialelor depistate și selectate de la instituțiile la care se aflau în patrimoniu și transportarea acestora la Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România, în vederea pregătirii lor pentru expunere, acțiune la care au fost antrenați și membrii colectivului nostru.

După această etapă, concomitent cu urmărirea realizării proiectului grafic, a fost întreprinsă munca de selectare și repartizare pe săli și probleme a pieselor muzeistice intrate în patrimoniul muzeului, urmînd în general liniile stabilite în tematică, dar îmbunătățind-o și completînd-o din mers ori de cîte ori acest lucru a fost cu putință. S-a adoptat cu consecvență ideea valorificării materialelor originale, care constituie exponatul de bază sugestiv și emoționant pentru toate categoriile de vizitatori. Numai atunci cînd fapte și procese istorice nu puteau fi altfel corespunzător redade, s-a recurs la folosirea materialului auxiliar — facsimile, mulaje, fotocopii sau hărți executate pe baza unei documentări riguroase științifice. Textele generale care caracterizează o perioadă, un eveniment sau o latură a acestuia, ca și textele explicative ale exponatelor au fost puse cu scopul de a orienta vizitatorul, în special cel individual, în înțelegerea problemelor complexe ale epocii prezentate.

Solemnitatea deschiderii Adunării ad-hoc a Țării Românești

Aspect din sala „Cucerirea independenței de stat a României 1877–1878”.

O ultimă operație de amploare, care a necesitat un însemnat volum de energie și o mare responsabilitate, a constituit-o procesul de etalare, înfăptuit cu contribuția activă a membrilor secției⁴ și încheiat în linii mari în mai 1971. Au urmat vizionările succesive la diferite nivele și consultarea unui larg colectiv de specialiști în vederea desăvârșirii expoziției realizate⁵.

Astfel a fost încheiat drumul, deloc ușor dar pasionant, al organizării secției de istorie modernă, la înfăptuirea căreia fiecare membru al colectivului nostru a lucrat cu toată dăruirea.

Considerăm că, prin bogăția, varietatea și valoarea pieselor muzeistice pe care le conține, prin modul de prezentare a acestora, secția de istorie modernă constituie o însemnată realizare. Găsim expuse în cadrul acestei secții prețioase documente de epocă, steaguri legate de ridicările maselor largi populare la luptă împotriva exploatarea, drapele ale unităților militare distinse pe cîmpurile de luptă, armament folosit de armata română în acțiunile pentru cucerirea independenței de stat sau în bătăliile de la Mărăști, Mărășești și Oituz, ordine și medalii românești și străine, costume, obiecte care au aparținut unor personalități ale vieții politice și culturale din patria noastră sau care evocă eroismul de masă în luptele pentru eliberare socială, pentru unitate și independență națională.

Evocatoare ale tradițiilor istorice ale poporului nostru în decursul unei întregi epoci a zbuciumatei sale istorii, toate aceste exponate au o înaltă valoare documentar-istorică și educativă, contribuind, alături de expozițiile celorlalte secții, la înțelegerea istoriei reale a țării și la asigurarea eficienței sociale a muzeului.

⁴ La această acțiune, ca și la selectarea valorilor intrate în muzeu și repartizarea lor pe săli și probleme au participat, pe lângă membrii vechi ai secției și noii membrii ai colectivului nostru — Cornelia Apolot, Lucia Bieltz, Mircea Dumitriu și Maria Ioniță — veniți în muzeu în prima parte a anului 1971. În realizarea procesului de etalare am fost ajutați și de colegi de la alte muzee și anume Panait I. Panait și Aristide Ștefănescu de la Muzeul de istorie a municipiului București și Agurița Vioveanu de la Complexul muzeistic Iași.

⁵ În acest sens am primit sprijin din partea președintelui Academiei de Științe Sociale și Politice, prof. Mircea Constantinescu, a subcomisiei de istorie modernă și a altor specialiști, între care tov. Matei Ionescu, Traian Langu, Nichita Adăniloae, I. D. Suciu, Alexandru Porțeanu, Ștefan Ferencz, Thomas Năgler, Egon Dörner.